

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Statsbidrag till förebyggande åtgärder mot naturolyckor

Regler och riktlinjer för ansökan

Foto framsida

Exempel på förebyggande åtgärd mot översvämning, Arvika.

Skydd av centrala Arvika mot översvämning från Glafs fjorden. Huvuddamm under uppförande vid Kyrkvikens mynning.

Foto: Arvika Teknik AB

Kommuner kan söka bidrag för att förebygga naturolyckor

Har din kommun bebyggda områden som hotas av naturolycka, områden där marken har för låg stabilitet och behöver förstärkas eller områden som behöver skydd mot översvämning? Då har kommunen möjlighet att söka statligt bidrag till förebyggande åtgärder.

Generellt är det mer lönsamt att förebygga en naturolycka i bebyggda områden än att ta konsekvensen av att den inträffar. Med naturolycka avses främst skred, ras eller översvämning. I Sverige finns områden som på grund av läge, topografi och markens beskaffenhet utgör riskområden för skred, ras och översvämning. Sådana naturolyckor i befintlig bebyggelse kan medföra stor påverkan på samhället.

För bebyggda områden där risken för naturolyckor är särskilt stor har staten anslagit medel för förebyggande åtgärder, bland annat för att anpassa Sverige till effekter som följer av ett förändrat klimat. Kommuner kan söka bidrag från detta anslag hos Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, MSB. Bidraget avser i första hand att skydda allmänna intressen.

Bidrag kan lämnas med upp till 60 procent av de bidragsberättigade kostnaderna. För aktuell information om statsbidrag, ansökningsblanketter mm, se MSB hemsida.

Som ett underlag till ansökningarna om statsbidrag utför MSB översiktliga karteringar av markens stabilitet inom bebyggda områden samt karteringar av översvämningshotade områden. Karteringarna kan också utgöra ett stöd till den kommunala riskhanteringen. Läs mer om karteringar på <https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Naturolyckor/>

Ansökan kan göras för åtgärder som planeras eller som har utförts. Ansökan ska ställas till MSB och sista ansökningsdatum är 1 augusti varje år. Ansökan görs på blanketter som kan hämtas på <https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Naturolyckor/Statsbidrag/>. Av blanketterna framgår vad som ska bifogas i en ansökan.

Alla dokument ska vara digitala i ansökan.

I en ansökan är det viktigt att hotbilden är noggrant utredd och den föreslagna eller genomförda åtgärden beskrivs tydligt med kartor, ritningar och beräkningar. Olika utredningar krävs beroende på om ansökan avser förebyggande åtgärder mot översvämningar eller mot skred och ras.

Exempel på kostnader som kan vara bidragsgrundande

- Kostnader som är direkt kopplade till att öka markens stabilitet eller skydda mot översvämning samt åtgärder som är en direkt följd av att kunna utföra dessa.
- Kostnader för utredningar som behövs för MSBs handläggning av ansökan.
- Kostnader för att pröva åtgärderna i miljödomstol.

Detta gäller för ansökan

- Ansökan ska i sin helhet lämnas digitalt, senast den 1 augusti¹.
- Om kommunen söker bidrag för fler objekt ska de prioriteras utifrån risksynpunkt.
- Om länsstyrelsen bedömer att åtgärden ska prövas i miljödomstol kommer ansökan att bli vilande till dess att miljödomstol meddelats.
- Bidraget är begränsat till maximalt 60 procent av kostnaden för den förmånligaste åtgärden som reducerar risken.
- Bidrag ges enbart för åtgärder som skyddar befintlig bebyggelse och verksamhet.
- Kostnader för underhåll är inte bidragsberättigade.

Till ansökan ska alltid följande bifogas

- Beskrivning och värdering av risken samt konsekvenser av ett förändrat klimat.
- Beskrivning av hur risken kan påverka samhället och dess kritiska infrastruktur.
- Beskrivning av åtgärden inklusive beräkningar, kartor och ritningar.
- Länsstyrelsens ställningstagande till om åtgärden ska prövas i miljödomstol.

¹ MSB handlägger skred och rasärenden i samverkan med SGI och översvämningssärenden både med SGI och SMHI

<ul style="list-style-type: none"> • Tidplan för åtgärdens genomförande. • Kostnadsberäkning för åtgärden. Om åtgärden är utförd ska kostnaden redovisas genom kopior av verifikat. • Redovisning av åtgärdens konsekvenser på omgivningen vad gäller risk och miljö. 	
<p>Om ansökan avser åtgärder mot skred och ras ska dessutom följande ingå:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den geotekniska utredningen ska i normalfallet omfatta nivån fördjupad utredning enligt IEG rekommendationer 4:2010 . Vid byggnadsverk och konstruktion ska även IEG 6:2008 användas. Notera att vid nya byggnadsverk som är en del av den föreslagna förstärkningsåtgärden ska övriga IEG rapporter tillämpas. Vid enklare förhållanden och små åtgärder kan detaljerad utredning enligt ovanstående rekommendationer vara tillräckligt. • Redovisning av eventuellt primärt och sekundärt skredriskområde. • Redovisning av beräknad säkerhet i beräkningssektioner före och efter genomförd åtgärd. • För bergbranter krävs en bergteknisk utredning och analys av förutsättningar för ras samt vilka åtgärder som krävs för att säkerheten ska bli tillfredsställande. 	<p>Om ansökan avser åtgärder mot översvämning ska dessutom följande ingå:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovisning av översvämningssområde vid valt flöde/vattenstånd som åtgärderna ska skydda mot. • Redovisning av statistisk återkomsttid för det flöde eller vattenstånd som åtgärderna ska skydda mot. • Redovisning av om åtgärden kan medföra negativa konsekvenser såsom ökad risk för skred och ras eller översvämning vid skyfall. • Där översvämningsskydd ska uppföras ska även markens stabilitet redovisas.

MSB:s handläggning av ansökan

Efter den 1 augusti samlas alla inkomna ansökningar och hanteras parallellt med varandra. Under handläggningen bistår Statens geotekniska institut (SGI) MSB med geotekniskt expertstöd liksom Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) med hydrologiskt expertstöd.

Under handläggningstiden har MSB kontakt med kommunen om eventuellt behov av komplettering av handlingarna. Vissa kommuner besöks under handläggningstiden för att diskutera ansökan samt för att studera berört område i fält.

MSB gör en samlad bedömning och prioritering av alla inkomna ansökningar och fördelar sedan de tillgängliga medlen till de objekt där högst risk föreligger.

Om beslutet gäller en planerad åtgärd lämnar MSB först ett preliminärt beslut. MSB fattar slutligt beslut efter det att kommunen beslutat om att ta emot bidraget och att utföra åtgärderna.

Beslut om bidrag kan innehålla vissa rekommendationer, till exempel angående markens framtida användning och belastning.

Exempel på förebyggande åtgärd mot skred före och efter åtgärd, Forshaga kommun.

Marken stabiliseras genom avschaktning av massor för att minska jordens egentyngd. En tryckbank anläggs som mothåll och erosionskydd. Foto: MSB

Utbetalning av statsbidrag

Beviljat bidrag för utförd åtgärd betalas ut vid beslutstillfället.

Beviljat bidrag för planerad åtgärd betalas ut till hälften vid beslutstillfället och återstående del då åtgärden är slutredovisad.

Slutredovisning av åtgärderna

När åtgärderna har utförts ska relationsritningar, slutbesiktningsprotokoll samt sammanställning över kostnader redovisas till MSB genom kopior av verifikat. Redovisningen ska vara digital.

Om de genomförda åtgärderna avviker från det som angivits i ansökningshandlingarna ska en beskrivning av de alternativa åtgärderna samt beräkningar som verifierar att åtgärderna ger tillfredsställande säkerhet bifogas.

Om åtgärderna inte utförs eller inte når förväntad säkerhetsnivå är kommunen återbetalningsskyldig för den del av bidraget som har utbetalats.

MSB:s kontaktpersoner

Vid frågor och information om bidraget kan följande handläggare kontaktas.

Margareta Nisser-Larsson

tel: 010-240 53 57

e-post: margareta.nisser@msb.se

Erik Bern

tel: 010-240 50 09

e-post: erik.bern@msb.se

MSB

Avdelningen för utveckling av samhällsskydd

Enheten för brand och olycksförebyggande verksamhet

651 81 KARLSTAD

Växel: 0771-240 240

registratur@msb.se